

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 2 שנה 2019

בית ספר: בית ספר לאודר לממשל דיפלומטיה אסטרטגיה M.A.

תנועות חברתיות ורשתות חברתיות

מרצים/ות:

פרופ' קרין נהון knahon@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

גב' שירה ריבנאי rivnai.shira@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	24174	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	4	נקודות זכות:	4
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	191417401	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

טכנולוגיות המידע המתפתחות במהירות יצרו דינמיקות חדשות בזרימות המידע אשר השפיעו, אתגרו ושינו מבנים מסורתיים של מוסדות, ארגונים, קבוצות וקהילות. רשתות ודינמיקות מידע עכשוויות משנות את יחסי הכוחות המסורתיים של בעלי העניין וגם מושפעות מהם. שינויים אלה התבטאו, בין השאר, בצורה בה תנועות חברתיות מתהוות, פועלות, מתמסדות ודועכות. כך למשל, נוצרו גופים עוקפי תקשורת מסורתית כגון ויקיליקס, תהליכים ויראליים מניעים קמפיינים פוליטיים, רשתות חברתיות משמשות כפלטפורמה למחאה, ומספר שחקנים מועט משיג את תשומת הלב של רוב המשתמשים. בקורס זה נתמקד בתנועות החברתיות במאה ה-21. נסקור מסגרות תאורטיות לדיון ביחסי הגומלין בין טכנולוגיות מידע (רשתות חברתיות בפרט) ותנועות חברתיות, וננתח מקרי בוחן שונים.

מטרות הקורס

מטרות הקורס הן להעניק לסטודנטים ידע, וסל כלים תיאורתיים שימש להם כבסיס להתפתחות שלהם כמנהיגים. כמו כן, מטרה נוספת היא לאפשר לסטודנטים להעמיק את היכולת שלהם לנתח אירועים מורכבים הקשורים לקשר בין טכנולוגיה, פוליטיקה וחברה.

מבנה ציון הקורס

ציון הקורס מורכב מ:

1. השתתפות פעילה בדיונים בכיתה (0%)
2. דו"ח ראיון עם אקטיביסט/ית (30%) - הגשה
3. פרוייקט סיכום (70%) - הגשה
4. מטלת בונוס (5%) - הרצאת סטודנט על אירוע

1. דו"ח על ראיון עם אקטיביסט/ית

תאריך הגשה: 2.5.2019

צורת הגשה: העבודה מוגשת בזוגות

היקף העבודה: כ-3 עמודים.

ציון: 30%

מטרת עבודת הביניים היא לבחון את תפקיד הרשתות החברתיות בפעילות של תנועה חברתית ספציפית.

הנחיות:

1. עליכם לראיון בקצרה (20 דקות) פעילה/ה בתנועה חברתית טלפונית או פנים-אל-פנים במטרה להבין את התפקיד של רשתות חברתיות ו/או טכנולוגיה בתנועה זו, כיצד רשתות חברתיות/טכנולוגיות מידע מסייעות, אך גם מקשות להשיג את מטרת התנועה, הפקת לקחים מפעילויות שונות שנעשו וכד'. שימו לב כי יתכן והתנועה לא משתמשת/או משתמשת בצורה מעטה ברשתות חברתיות או בטכנולוגיות מידע אחרות. במקרה זה בחנו את הצורה בה החברים בתנועה פועלים, קוראים לפעילות, מגייסים חברים חדשים וכדומה.
2. כתבו דו"ח של שניים-שלושה עמודים בו אתם מתארים את הממצאים העיקריים מהראיון, ולאחר מכן נתחו ודונו בטענות המרואיינת. הניתוח צריך לחבר את הממצאים מהראיון לתיאוריות ומושגים שנלמדו בכיתה.
3. בסוף הדו"ח ענו על השאלות הבאות: מה הפתיע אתכם? מה למדתם מהעבודה?

טיפים:

תנועה חברתית היא פעילות קולקטיבית מודעת שמטרתה לשנות ערכים ונורמות בחברה.

דוגמאות לתנועות חברתיות שאתם יכולים לראיין פעילים שלה: תנועות נשים, תנועות לזכויות אזרח, תנועות מחאה (כמו מחאת הקוטג', מחאת המילואימניקים, מחאת האוהלים), תנועות של מידע משותף (כמו ויקיפדיה, הסדנא לידע ציבורי), תנועות ספציפיות (כמו תנועת no2bio למאבק במאגר הביומטרי) וכד'...

אתם לא צריכים לחפש את המנהיגים של התנועה, ויכולים להסתפק בראיון של פעילים או חברים

2. פרוייקט סיום: עבודת מחקר

תאריך הגשה: 1.7.2019

צורת הגשה: ביחידים או בזוגות.

היקף העבודה: כ-15 עמודים.

ציון: 70%

מטרת פרוייקט הסיום הוא לבצע מחקר מעמיק ולנתח שאלת מחקר בתחום התנועות החברתיות והפעולות הקולקטיביות בהקשר לסוגיות הנלמדות במסגרת הקורס. זו ההזדמנות ללמוד ולהעמיק את הידע בנושאים המעניינים אתכם.

השלב הראשון בפרוייקט הוא לבחור שאלת מחקר ספציפית בה תעסקו בהרחבה בעבודה (אני ממליצה להמנע משאלות כלליות, ואתם מוזמנים להתייעץ עם המרצה או עם עוזר לגבי שאלת המחקר). איך בוחרים שאלת מחקר טובה? עברו על ביבליוגרפיה מתאימה מחומרי הקריאה של הקורס כדי לקבל רעיונות על נושאים שהייתם רוצים ללמוד אותם לעומק. חומרי הקריאה בכיתה יתנו לכם הערכות ראשוניות לגבי תאוריות, מודלים ודיון שקיים סביב נושא השאלה. בשלב הבא, נסחו את השאלה, וחפשו מאמרים חדשים שיעשירו את יכולת הניתוח והידע שלכם לגבי תאוריות ופרקטיקות בתחום. כדי להעריך את המצב ולנסות לנתח את שאלת המחקר, יש להכיר ולדון בתאוריות שונות בתחום. השלב הבא יהיה לאסוף חומרים ראשוניים ושניוניים (נתונים ומידע הקיים ברשתות ובארכיונים, ראיונות, איסוף עקבות דיגיטליים וכד').

להלן שלד העבודה המסכמת:

1. מבוא לשאלת המחקר אותה אתם חוקרים
2. בחינת ספרות רלוונטית (מודלים/תאוריות/מסגרות חשיבה ופרספקטיבות) שרלוונטית לבחינת שאלת המחקר
3. לאחר עליכם מכן לבדוק אמפירית את שאלת המחקר שלכם. הבדיקה האמפירית יכולה להיות בעזרת נתונים ראשוניים וגם בעזרת נתונים שניוניים. אנחנו נעזור לכם לבנות את השיטה שבה תבדקו את שאלת המחקר שלכם.
4. הניתוח שלכם לגבי שאלת המחקר. כאן הצפיה היא לראות שאתם מסוגלים לעשות סינתזה בין התאוריות השונות אותן קראתם לבין שאלת המחקר שלכם.
5. [אופציונלי] המלצות
6. סיכום
7. ביבליוגרפיה ונספחים
8. ביקורת עצמית לאחר המחקר – אם הייתם מתחילים את העבודה אחרי המחקר, מה הייתם עושים אחרת?

אתם מוזמנים לבצע את הפרוייקט בזוגות. שימו לב שאם בחרתם לבצע את הפרוייקט בזוגות, עליכם לוודא כי לכל אחד מחברי הצוות תרומה יחודית לפרוייקט וכי תרומה זו מובנת לקורא החיצוני. הציון בעבודה המסכמת ינתן על הצגת תאוריות וספרות רלוונטיות, ובעיקר על שלב הניתוח והסינתזה של המחקר האמפירי אותו תבצעו עם הספרות על מנת לענות על שאלת המחקר הספציפית. מומלץ לאשר את שאלת המחקר עם המרצה.

שעות קבלת מרצה

שעות קבלה: לפי תיאום

משרד: לפי תיאום

אימייל: karineb@uw.edu

טוויטר: @karineb

אתר הבית: <http://eKarine.org>

פרטי עוזר הוראה

מתרגל: גב' שירה ריבנאי

אימייל: songa7@gmail.com

רשימת קריאה

מערכי שיעור וחומרי קריאה:

חומרי הקריאה מהווים חומר הכרחי להבנת הנושאים השונים. על הסטודנטים לקרוא את המאמרים הרלוונטיים לפני שיעור. רשימת הקריאה המפורטת להלן תהא נתונה לשינויים במשך הסמסטר, על פי ההתפתחויות האקטואליות הרלוונטיות. כמו כן חומרי הקריאה בסילבוס ילוו במאמרי עיתונות ואתרים רלוונטיים אחרים אשר יפורטו לקראת כל שיעור במהלך הקורס.

שיעור מס' 1 - 7.3.2019 - מבוא לקורס

אין חומרי קריאה

שיעור מס' 2 - 14.3.2019 - מסגרות תאורטיות מסורתיות, איפיונים של תנועות חברתיות ומושגי יסוד

תמר הרמן, 1996, מלמטה למעלה: תנועות חברתיות ומחאה פוליטית, כרך ב',

פרק 1 + וחלק מפרק 2 (עמ' 50-15).

Vandeth Jan, 2014, A Conceptual Map of Political Participation, Acta Politica, Vol. 49(3), pp. 349-367.

גוויני, 1999, איך משפיעות תנועות חברתיות: מחקרים בעבר, בעיות בהווה, התפתחויות בעתיד, תרגום מתוך הספר: כיצד תנועות חברתיות משפיעות?

[Recommended Only] Elizabeth A. Armstrong, and Mary Bernstein (2008). Culture, Power, and Institutions: A Multi-Institutional Politics Approach to Social Movements. Sociological Theory, Vol.26, No.1, pp.74-99.

חג פורים - אין שיעור - 21.3.2019

שיעור מס' 3 - 28.3.2019 - תנועות חברתיות, פעולות קולקטיביות ורשתות חברתיות I

.Marcea Dan, 2016, Civic Participation in Contentious Politics, Palgrave: MacMillan, chapter 1

Donatella della Porta and Elena Pavan, 2018, The Nexus Between Media, Communication and Social Movements, in: The Routledge Companion to Media and Activism, Ed. Graham Meikle, Chapter 2

Bennett, L. W. and Segerberg, A., 2012, "The Logic of Connective Action", Information, Communication & Society, 15(5), pp. 793-768

Recommended Only] Earl Jennifer, Kimport Katrina, Prieto Greg, Rush Carly and Reynoso] Kimberly, 2010, "Changing the World One Webpage at a Time: Conceptualizing and Explaining Internet Activism", Mobilization: An International Journal, 15(4), pp. 425-446

שיעור מס' 4 - 4.4.2019 - תנועות חברתיות, פעולות קולקטיביות ורשתות חברתיות II

Margetts H., John P., Hale Sc. & Yasseri T., 2016, Political Turbulence, NJ: Princeton University Press, pp. 9-29 (part of chapter 1

Bastos T. Marco, Mercea Dan and Charpentier Arthur, 2015, "Tents, Tweets and Events: The Interplay between Ongoing Protests and Social Media", Journal of Communication, Vol. 65(2), pp. 320-350 (גרסאת עיתון של המאמר נמצאת כאן)

Mercea Dan and Bastos T. Marco, 2016, "Being a Serial Transnational Activist", Journal of Computer-Mediated Communication, Vol. 21, pp. 140-155

שיעור מס' 5 - 11.4.2019 - וירליות וזרימות מידע משבשות בראי פעולות קולקטיביות

Nahon Karine and Hemsley, Jeff, 2013, Going Viral, Polity, Cambridge: UK. Chapter 2 and Chapter 6

Gerbaudo, P. 2016. Rousing the Facebook crowd: Digital enthusiasm and emotional contagion in the 2011 protests in Egypt and Spain. International Journal of Communication, 10, 254-273

Jeff Hemsley, 2016, Studying the Viral Growth of a Connective Action Network Using Information Events Signatures, First Monday, 21(8)

חג פסח - אין שיעורים - 25.4.2019 + 18.4.2019

שיעור מס' 6 - 2.5.2019 - עבודה בכיתה על פרוייקט הסיום

אין חומר קריאה לשבוע הזה.

בשבוע זה נעבוד עם הקבוצות בכיתה על פרוייקט הסיום - נבחר שאלות מחקר ומערך מחקר לעבודות.

יום העצמאות - אין שיעור - 9.5.2019

שיעור מס' 7 - 16.5.2019 - הנהגה לפעולה ע"י רשתות (Mediated Mobilization) + הרצאת אורח

Ethan Zuckerman, 2014, New Media, New Civics?, Policy and Internet, Policy & Internet, Vol. 6(2), pp. 151-168

Stefania Milan, 2015, When Algorithms Shape Collective Action: Social Media and the Dynamics of Cloud Protesting, Social Media + Society

Recommended Only] Lievrouw Leah, 2011, Alternative and Activist New Media, Polity] Press: UK, Ch. 6, pp.149-176

חלק מהשיעור יוקדש להרצאת אורח.

שיעור מס' 8 - 23.5.2019 - מחשוב אלטרנטיבי (Alternative Computing)

Lievrouw Leah, 2018, Alternative Computing, in: The Routledge Companion to Media and Activism, Ed. Graham Meikle, Chapter 6

Colman Gabriela, 2013, "Anonymous in Context: The Politics and Power behind the mask", Internet Governance Papers, Paper No. 3

Stefania Milan, 2018, Political Agency, Digital Traces, and Bottom-Up Data Practices, International Journal of Communication Vol. 12, pp. 507-527

Recommended] Sullivan John, 2010, "Free, Open Source Software Advocacy as a Social Justice Movement: The Discourse of Digital rights in the 21st Century", Special Volume: The Politics of Open Source, pp. 56-78

שיעור מס' 9 - 30.5.2019 - ידע שיתופי (Common Knowledge)

Lievrouw Leah, 2011, Alternative and Activist New Media, Polity Press: UK, Ch. 7, pp.177-214

Shaw Aaron and Hill Benjamin M., 2014, "Laboratories of Oligarchy? How the Iron Law Extends to Peer Production", Journal of Communication, Vol. 64(2), pp. 215-238

שיעור מס' 10 - 6.6.2019 - עבודה בכיתה על פרוייקט הסיום

אין חומר קריאה לשבוע הזה.

בשבוע זה נעבוד עם הקבוצות בכיתה על פרוייקט הסיום - נעקוב אחרי יישום מערכי המחקר שלכם והתוצאות הראשוניות.

שיעור מס' 11 - 13.6.2019 - עיתונאות השתתפותית (Participatory Journalism) ומסיבת סיום שנה

Lievrouw Leah, 2011, Alternative and Activist New Media, Polity Press: UK, Ch. 5, pp.119-149

Axel Bruns, 2018, Gatewatching and News Curation, chapter 3, pp. 69-109

Constanza-Chock Sasha, 2012, "Mic Check! Media Cultures and the Occupy Movement", (Social Media Studies, Vol. 11(3-4